

Звісно, перенесення європейських стандартів на національний ґрунт, буде опосередковане місцевими особливостями, але активне впровадження цифрової освіти у закладах вищої освіти в Україні безсумнівно буде вагомим ресурсом сприяння цифровій трансформації України і розвитку цифрових компетентностей її громадян.

Список використаної літератури

1. ANNEX to the Proposal for a Council Recommendation on Key Competences for Lifelong Learning (2018). URL: <https://ec.europa.eu/education/sites/education/files/annex-recommendation-key-competences-lifelong-learning.pdf>.
2. Digital Agenda for Europe (2010) // Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions. Brussels, 19.5.2010, COM(2010)245 final. URL: [http://eurlex.europa.eu/legalcontent/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52010DC0245R\(01\)&from](http://eurlex.europa.eu/legalcontent/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52010DC0245R(01)&from)
3. Europe 2020. A European strategy for smart, sustainable and inclusive growth. URL: <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2010:2020:FIN:EN:PDF>
4. Квітка, С., Новіченко, Н., Гусаревич, Н., Піскоха, Н., Бардах, О., & Демошенко, Г. Перспективні напрямки цифрової трансформації публічного управління. *Аспекти публічного управління*. 2020, Т. 8, № 4, С. 129–146. <https://doi.org/10.15421/152087>

Геннадій ПЕРВИЙ

*к.і.н., доц., зав. кафедри історії
та політичної теорії,
НТУ «Дніпровська Політехніка»*

ГУМАНІТАРНА ОСВІТА В УМОВАХ ВІЙНИ ТА ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ

Сучасна Україна зараз переживає найтяжчі часи своєї державної незалежності. Відкрита широкомасштабна військова агресія ставить під питання існування української нації та її державності. Збройне протистояння з державою, яка мала більші початкові воєнні, територіальні, демографічні та економічні можливості вимагає від українського суспільства граничного напруження своїх сил. На порядку денному постало завдання мобілізації всіх своїх ресурсів задля перемоги, згуртування нації для гідної відсічі ворогу.

Гуманітарії системи вищої освіти вже зробили чимало для власного народу. Частина викладачів влилася в ряди збройних сил України і зі зброєю в руках боронить нашу державу, більшість викладачів залишилися на своєму місці, надає активну волонтерську допомогу, фінансово підтримує військові формування України. Однак, у частини гуманітаріїв формується комплекс вини, що вони недостатньо зусиль докладають задля перемоги своєї Батьківщини. Тим не менше, навіть на своєму робочому місці, в своїх кабінетах і навчальних аудиторіях, викладачі і науковці сфері гуманітарних наук можуть зробити чимало для успіху нашої спільної справи.

Військові, здійснюючи планування воєнної справи оперують такими термінами: тактичне, операційне і стратегічне планування, тобто короткострокові, середньострокові і довгострокові дії. Оперуючи такою термінологією, гуманітарна освіта вищої школи також має свої рівні планування та реалізації своїх дій в умовах воєнного стану та нових перспектив євроінтеграції.

Тактичний рівень планування організації впливу гуманітарної науки на суспільство пов'язаний з нагальними потребами суспільства. Серед них можна виділити наступні блоки:

1. Протистояння політичному маніпулюванню з боку агресора. В умовах інформаційної війни протистояння маніпулятивним диверсіям має здійснюватися як широкомасштабна акція. Самі науковці і викладачі повинні навчитися розпізнавати маніпулятивні впливи ворога, правильно оцінити форми і методи пропаганди противника, побудувати ефективну систему захисту маніпулятивним впливам і організувати широкомасштабну систему підготовки

населення щодо опору ворожій пропаганді через публічні лекції, семінари та воркшопи, а також в інший спосіб охопити максимально можливу аудиторію. Підготовлена частина населення може стати тою критичною масою, яка здатна буде поставити надійний захист ворожій пропаганді.

2. Психологічний захист населення. Психологи, філософи та інші представники гуманітарної освіти повинні розробити систему нагальної психологічної допомоги для військовослужбовців, тимчасово переміщених осіб і для всіх громадян України, які потерпають від війни, зокрема відчувають психологічний дискомфорт. На допомогу штатним психологам системи освіти, соціального захисту, підприємств та інших установ і закладів мають прийти низка семінарів, групових занять і онлайн груп, зокрема через систему соціальних мереж. Фахівці у сфері гуманітарних наук повинні довести до населення цінність безпосереднього спілкування, надати інструменти забезпечення психологічної рівноваги навіть в умовах складного воєнного часу.

3. Активізація патріотичного виховання. Українська мова в сучасних умовах стає грізною зброєю. Саме тому зараз від викладачів української мови та літератури вимагається організація системи загальнонаціонального вивчення української мови. Застосування методів короткострокових курсів, класів вивчення української мови на безкоштовній основі може стати місцем застосування волонтерських зусиль представників вищої школи. Науковці-історики мають на КОЖНОМУ занятті актуалізувати історичний матеріал, особливо в курсі історії України для зміцнення відчуття патріотизму у кожного українця.

4. Політологічна складова має бути зосереджена на надважливій справі – формуванні гідної політичної культури населення. Громадяни України повинні добре знати базові принципи функціонування політичної системи держави, бути обізнаними з засадами існування партійної системи, особливостями організації місцевого самоврядування. Часи лікнепу відійшли в минуле, населення держави вже має базові знання, виникає лише потреба систематизації інформації, надання можливостей для самовдосконалення та застосування власних зусиль і політичної активності. Задля цього фахівці з політичних наук мають розробити систему співпраці з громадянами держави, реалізувати низку заходів з залучення спільноти до державного управління через громадські організації, власні публікації в мережі ЗМІ та соціальних мережах, створювати власні аккаунти і канали для поширення політологічної інформації.

5. Україна отримала унікальний шанс вступу до Євросоюзу у близькій перспективі. Євроінтеграційні прагнення нашої держави свідчать про нелінійний характер процесу, наштовхувалися на складні перепони, однак, в умовах російської війни, добра воля країн Європи до єднання з Україною ставить перед представниками гуманітарної освіти значні завдання. По-перше, в суспільстві необхідно подолати споживацькі настрої щодо ЄС і сформувані у населення впевненість у власних силах, розуміння того, що всі соціальні, політичні та економічні проблеми, зокрема корупцію, слід долати власними силами, а не сподіватися на чийсь допомогу. По-друге, довести до населення реальні переваги євроінтеграції для подальшої розбудови держави. По-третє, окреслити цивілізаційний вимір євроінтеграції для українського суспільства – перехід від азіатської деспотії, яку уособлює Російська Федерація до демократичного, економічно розвиненого суспільства зразку Західної Європи.

У середньостроковому плані перед гуманітарною освітою, зокрема вищою школою, стоять завдання створення формату майбутньої України, яка має постати у повоєнний час. Перемога нашої держави в українсько-російській війні вже невідворотна. На порядку денному незабаром постане питання окреслення напрямів розвитку суспільства. У повоєнний час суспільство поставить перед владою соціальний запит на кращу державу, з ефективним урядом, розвиненим громадянським суспільством, надійним суспільним контролем над процесом прийняття та реалізації політичних рішень. Перші кроки на цьому шляху суспільство вже намітило після 2014 р., коли громадська активність населення через волонтерський рух була реалізована і у політичній сфері. Найбільш активні волонтери стали депутатами різних рівнів, а

для органів місцевого самоврядування були створені громадські ради задля контролю над їх діяльністю. Запит населення на нові обличчя в політиці були втілені через обрання Володимира Зеленського Президентом України, а також створенням монобільшості у Верховній Раді України. Нова влада доводить свою ефективність зараз в умовах воєнного стану. В подальшому вплив суспільства на владу буде прогнозовано зростати.

Євроінтеграційні процеси України можливо будуть реалізовані також у середньостроковій перспективі. В цьому плані роль і значення гуманітарних наук для розбудови нової держави також будуть зростати. Формування політичної культури суспільства і вплив науковців на систематизацію потреб і прагнень суспільства буде непересічним і гуманітарна складова займе гідне місце у новому соціальному форматі.

Довгострокова перспектива має вивести Україну на одне з провідних місць у геополітичному форматі. Перед українською державою стоїть перспектива перетворитися з суб'єкта на об'єкт світової політики, стати одним зі світових центрів сили. Передумовами для цієї амбітної програми будуть перемога над Росією, відбудова народного господарства, створення нового рівня воєнних можливостей. Гуманітарна освіта має поставити перед українським суспільством таку перспективу і використати всі наявні потужності для формування у громадян України потреби у такому розвитку соціальних можливостей.

Як бачимо, навіть короткострокові плани у сфері гуманітарної освіти показують масштабність задач і їх нагальну потребу для українського суспільства.

Наталія ПСКОХА

аспірантка,

НТУ «Дніпровська Політехніка»

ЄВРОПЕЙСЬКІ ТЕНДЕНЦІЇ ЦИФРОВІЗАЦІЇ ГРОМАД У СИСТЕМІ ЦИФРОВОГО ВРЯДУВАННЯ

Робота по створенню цифрових громад ведеться у багатьох європейських країнах і до початку війни почала активно розвиватися і в Україні. Основні параметри цього процесу визначає цифрова трансформація суспільства і викликані нею зміни в організації влади [1]. Одним із трендів в даний час є активне впровадження в роботу органів місцевого самоврядування елементів системи цифрового урядування. Більш активно це відбувається в містах, але останнім часом набула поширення і в сільських та селищних територіальних громадах.

Поняття цифрова громада використовується в якості узагальненого визначення організації управління органами місцевого самоврядування на основі процесів і механізмів цифрового врядування. Це поняття все більш активно використовується в науковій літературі і заслуговує більш широкого використання, але, безсумнівно вимагає і більш детального і глибокого опрацювання. Слід враховувати, що існують загальні проблеми становлення і розвитку цифрових громад.

Переваги цифрового врядування у громадах можливо реалізувати, тільки забезпечивши доступність цифрових технологій і максимальне залучення до них більшості населення. Тобто недостатній інтерес муніципальних властей до створення електронної громади обумовлений низьким рівнем швидкісного широкосмугового доступу до Інтернету у малих містах та сільських поселеннях. Можливим варіантом вирішення цієї проблеми є розширення можливостей мобільного доступу 3G / 4G до глобальної мережі [2].

З цього питання уявляються слушними висновки дослідників оцінювання електронної готовності адміністративно-територіальних одиниць Дніпропетровської області у 2019 році. «Хоча дані щодо розвитку мобільної стільникової телефонії та стаціонарного і мобільного широкосмугового зв'язку свідчать про те, що досягається загальний прогрес, цифровий розрив між територіями в цьому напрямку залишається проблемою, і перш за все, у можливостях доступу до Інтернету та його використання. Органи публічного управління,